ч. 105 (13.053). Львів, неділя 15. травня 1932. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 14·00 „ Піврічно 28·00 „ Річно 49·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 25 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

ІНЖИНІР-ГРОМАДЯНИН.

З нагоди І. конґресу українських інжинірів у Львові.

Львів, 13. травня 1932.

„На третьому місці у кадрах української інтелігенції стоять по числу інжинірі. „Українське Технічне Т-во" має нині 440 членів, з того 360 у краю. Можна прийняти, що взагалі перебуває нині на терені Сх. Галичини й Волині поверх 400 інжинірів; у цілому світі (за виїмком СРСР) є їх ок. 1000, з чого 860 організованих (крім згаданого „Укр. Техн. Т-ва" істнує „Союз організацій українських інжинірів на еміґрації" з осідком у Подєбрадах — 250 членів, туди належить м. і. „Спілка українців-інжинірів у Варшаві"; „Т-во українських інжинірів у ЧСР" у Празі — 130 членів; „Т-во українських інжинірів на Словаччині", Братислава — 30 і „Т-во укр. інж. у Злучених Державах", Ню-Йорк, — 15). Цей дужий, майже зовсім новий у нас інтелігентський стан дав справді вже нині цілий ряд активних діячів не лише громадському, але й суто політичному українському життю..."

Таке писали ми ледви два дні тому, розглядаючи питання про участь українських інтелігентських станів у громадському житті і ці наші уваги хочемо нині дещо поширити, маючи до цього надзвичайно вдячну нагоду.

Наскільки молодий у нас інжинірський стан, на це вказують такі пророчисті дати про початки організації інжинірів. Перший український „Освітньо-економічний конгрес" зорганізувало Т-во „Просвіта" в 1909 році, у тому самому році осінню відбулася у Стрию хліборобська виставка, влаштована „Сільським Господарем", і щойно ці події разом з деякими виступами тодішньої парляментарної репрезентації дали товчок до суцільнішої організації українських технічних сил та налагнання продуктивних звязків українського технічного світа зі світом української економіки, освіти й політики. Як і на цілій широкій економічній ділянці, так і в цьому випадку величезну заслугу поклав пок. д-р Евген Олесницький, який у 1916 році зорганізував „Технічну комісію для відбудови життя". Самож нинішне „Українське Технічне Товариство", яке є нині не лише суто професійною організацією, але й справжнім осередком, двигуном і керманичем усього українського технічного життя, фактично істнує — спершу під іншою назвою — ледви від 1913. р.

Перший „Загальний Зїзд інжинірів і техніків українців" відбувся в травні 1919 року у Станиславові і був по суті підготовкою станової і фахової організації, при чому виразно зазначено тоді й ідеольоґічні напрямки українського технічного організаційного руху. „Другий Загальний Зїзд українських інжинірів", що відбувся у квітні 1923 р., йшов під гаслом розбудови національного життя; той зїзд поглибив станову організацію оснуванням власного журналу „Технічні Вісти", який оце вже VIII-ий рік виходить у Львові періодично що два місяці і є нині одним із найкращих і найцікавіших фахових та станово-професійних українських часописів. Третій зїзд інжинірів з лютого 1929 року був присвячений здебільша внутрішним справам „Українського Технічного Товариства". Аж оце в цьому місяці і році — 15 і 16 травня — збірається у Львові перший **конґрес українських інжинірів**, як чудове завершення просто імпонуючого здвигу розбудови живих українських технічних сил і їхньої творчо-позитивної праці за несповна коротких 20 літ!

„Головним завданням першого Конгресу українських інжинірів є довести до обєднання усіх інжинерських орґанізацій, що працюють на західно-українських землях і на еміграції, в юридично організовану постійну федерацію, як ідейний, духовий і репрезентаційний центр українського технічного світу з метою координації праці українських технічних сил на їхне власне добро і на добро українського народу. Крім того головного завдання Конгрес розгляне у відповідних фахових секціях стан і потреби праці й життя українського іжиніра так наукового працівника як і практика, щоби не тільки устійнити сучасні осяги й потреби українського технічного стану, але й намітити методи дальшої праці й засоби забезпечення її за українським інжиніром, не як членом ексклюзивної професійної верстви українського народу, а як **громадянином, піоніром рідної культури, творцем технічного поступу серед українського народу"**.

Так прецизує цілі й завдання І. Конгресу Українських Інжинірів сен. інж. Юліян Павликовський у передовій статті в останньому числі „Технічних Вістей". У цьому маркантно засованому характері Конґресу, так, як його собі намітили його організатори, надзвичайно влучно зазначена теж характеристика типу сучасного українського інжиніра. Цей тип — це метка, енерґійна молода людина, яка найшовшись серед змінених політичних обставин і втративши можливости виґідної бюрократичної карієри, кинулась на найширше поле найбільш свобідного звання, де можна і треба найкраще проявляти свою меткість та ініціятиву. Маючи дуже обмежений доступ до вищих технічних шкіл у краю і в Польщі, більшість нинішніх українських інжинірів покінчила фахові студії на високих закордонних школах (103 Прага, 36 Пшібрам, 30 Відень, 22 Леобен, 17 Данціґ, 9 Брно, 8 Берлін і т. д. — на підставі анкети між 360 інжинірами), черпаючи не лише знання і світогляд, але й товариські форми — з джерел культурного заходу. На превеликий жаль, нинішні злиденні економічні умовини не відкривають і перед технічними силами подостатком пригожих варстатів праці. Український інжинір шукає передусім можливостей діяльности там, де у хліборобській країні і серед хліборобського народу — здавалось би — можна її найти найлекше і треба її найбільше: при піднošенні рільничої культури з застосуванням модерних технічних засобів і фахової агрономічної освіти. Поруч із цим головну увагу молодих інжинірів звертає на себе український промисл. Але і тут і там серед нинішніх умовин місце невеличке. А ммемож фаховців таких технічних фахів, які майже або зовсім таки не можуть ще мати української клієнтелі (нпр. інжинірі з покінченими відділами гірництва, гутіцтва, металюрґії, хемії, комунікації і т. д.), з конкуренція чужинецьких фахових сил величезна й іноколи — з політичних мотивів — непоборна... Тому нпр. остання анкета, переведена серед 362 інжинірів у краю, виявила, що 71 працює не у своєму фаху а 61 є безробітних! Не занадто світло представляються теж інжинірські заробітки: на 219 інжинірів, які подали докладні дані про свій заробіток у краю, тільки 4-ох заробляє пересічно понад 100 долярів місячно, тільки 9-ох поміж 90—100 дол., а аж 53-ох заробляє між 30—40 дол. місячно!*) Ці обставини причинились до того, що інжинірів бачимо нині на ріжних посадах, навіть і найгірше платних, але майже ніде вони не є пасивними зїдачами хліба. Цікаво, що цілий ряд інжинірів виявив нахил, на жаль дуже рідкий серед української інтелігенції: засилювати укр. пресу статтями на хліборобські, економічні, технічні та найріжнородніші суспільні теми! Щодо організаційного хисту — досить переглянути спеціяльно видані „Вісти першого конгресу українських інжинірів", щоби з найвищим признанням висловитися про передумання й передбачення до найдальших подробиць усе, що може причинитися до хісна для Нації з отого великого зїзду, та до користи і приємности його членів.

Витаючи Перший Конгрес Українських Інжинірів, бажаємо йому здійснення найкращих плянів його організаторів, які мусять найти найприхильніший відгук у кожного свідомого громадянина.

*) Ці цифри взяті зі статистики д-ра І. Федіва з останнього числа „Технічних Вістей" з травня 1932.

Луцька Повітова Просвіта.

З приводу її завішення.

Постановою луцького повітового старости з дня 27 квітня ц. р. завішено й опечатано Луцьку Повітову „Просвіту" з усіма її філіями. Як підставу до завішення подано те, що діяльність „Просвіти" „загрожує публичній безпеці". Ніяких конкретних закидів покищо не зроблено.

Завішення „Просвіти" відбулося в порядку, вказаному „розпорядженням генерального комісара східніх земель з дня 25. IX. 1919 р.", що ще досі обовязує на Волині. Порядок цей такий: староство завішує Т-во і входить з внеском до воєвідського уряду про його закриття. Т-ву прислуговує право рекурсу на постанову староства про завішення в речинці 14 днів.

Зачиняє т-ва воєвідський уряд і є в цьому відношенні першою інстанцією, на рішення якої т-вам прислуговує право відклику до вищих центральних інстацій.

Рада „Просвіти", як нас інформують, 9. травня внесла відклик на постанову староства до воєвідського уряду. Але цим вона не обмежилася. З доручення ради голови „Просвіти" п. Островський двічі інтервеніював у старостві, раз з делеґатами пп. Глущуком і Тарасюком у начальника воєвідського уряду безпеки й чотири рази делеґація в цьому складі зголошувалася на авдієнцію до воєводи, але безуспішно.

Досі ближчих причин завішення „Просвіти" та її філій вияснити не вдалося. Одиноким закидом є те, що останні загальні збори (6. березня) ствердили присутність у складі філій членів сельробівців.

Звичайно, вина за те, що в деяких філіях є члени-сельробівці, не може падати на сучасну раду, що працювала всього півтора місяця, як і на „Просвіту" в цілості. Сельробізм є явищем не просвітянським, а загальним. Найбільше сельробівців є в тих селах і повітах, де „Просвіти" нема. Врешті Т-во „Просвіта" не є покликане до того, щоби контролювати особисті переконання своїх членів чи вести їх евіденцію.

Одначе остання рада подбала більше, ніж усі попередні ради, щоб унеможливити ріжним партійцям роботу внутрі „Просвіти". Ще в березні видала до філій суворий обіжник з забороною вносити якінебудь сторонні тенденції в культурно-освітню діяльність філій.

Одночасно нова енерґійна рада делеґувала двох своїх членів на люстрацію сільських філій, давши їм повновласть тимчасово завідувати діяльністю тих філій, в яких будуть знайдені хочби й найменші недокладности чи відступлення від статуту.

Не зважаючи на короткий час і надзвичайно тяжкі умовини комунікації, делеґовані члени ради, часто ходячи пішки від села до села, перевели люстрацію 42 філій (протягом 3 тижнів). При цьому 8 філій тимчасово завісили, в тому числі 5 філій у ріжних волостях, де ради не викликали до себе довіря з огляду на розполітикованість цих сіл.

Хто знає волинські умовини, той зрозуміє, що нова рада „Просвіти" виявила надзвичайно багато енерґії і працездатности, щоб унеможливити якінебудь закиди. Просвітяни, не призвичаєні до подібного домагання карности й дотримування статута, вряди-годи нарікали на „суворість" нової ради. Одначе мусіли займатися упорядкуванням своєї діяльности. А „Си-

ла" й „Сельроб" з цього приводу зняли великий галас.

І власне в цьому моменті „чистки" „Просвіти" її завішують. Навіть польські громадяни, крім безнадійних шовіністів, розвели руками. Як? Коли раніше про порядок ніхто не дбав, „Просвіта" спокійно жила, а коли вона почала чистку шкідливого елементу, її завішують? Як це розуміти?

Здивування й пригнічення українського громадянства годі описати і то тим більше, що наложення печаток відбулося в Страстну середу. А на другий день Свят не відбулося по селах 70 приготованих вистав. Матеріяльні й моральні страти дуже великі.

Українське громадянство, яке було свідком здорової направи в житті „Просвіти" й тішилося унормованням та підвищенням її культурної праці, переконане, що завішення „Просвіти" буде відкликане, гадаючи, що сталося якесь непорозуміння.

Одначе є і такі, які думають, що причин завішення „Просвіти" треба шукати не в самій „Просвіті". Зрештою покаже це найближче будуче.

Homo.

З документів часу.

ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ І КАРТКИ З ПОРТРЕТОМ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Дістаємо до поміщення такий документ:

**Inspektorat Szkolny
w Dubnie.
Dnia 25. stycznia 1932 r.
Nr. 3705/31.
Należność za pocztówki.**

B. pilne.

**Do Kierownictwa Szkoły Powszechnej
w ......**

Nawiązując do pisma tut. Urzędu z dnia 20. X. 1931 r. Nr. 3705/31, polecam pod osobistą odpowiedzialnością p.p. Kierowników szkół wpłacić natychmiast resztującą należność za otrzymane w dniu 6. marca 1931 r. pocztówki z podobizną Marszałka Józefa Piłsudskiego w kwocie ...... zł. .... gr. pod adresem: Wołyński Urząd Wojewódzki, p. Radca Kałkowski Ludwik w Łucku.

Dowody wpłaty całej kwoty należy w oryginale przedłożyć tut. Urzędowi w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10. lutego 1932 r.

**p. o. Inspektora Szkolnego
(—) A. Lisowski.**

Дня 6. III. 1931 р. кожна школа дістала по одній почтовій карточці з портретом марш. Пілсудського на кожну дитину. Ясно, що не всі діти карточки купили. Декотрим учителям, у більшості таки полякам, лишилося тих карточок на суму 20—30 зол. Тому, що разом із почтовими карточками прийшов обіжник, в якому писалося, що Шк. Інспекторат не очікує звороту карточок ані їх приймати не буде, управителі шкіл повисилали тільки відповідні звіти, а нерозпродані карточки залишили. Справа, здавалося, скінчилася. Аж ось учительство дістало повищий обіжник, який поручає вплатити належитість за нерозпродані карточки! Очевидно, що велика більшість управителів шкіл пошкробалася в голову й під „особистою відповідальністю" заплатила „рештуйонцом квотен" зі своєї власної кишені... Дехто спробував було післати „п. радци" карточки, та штука не вдалася, бо моментально дістав їх назад. Зачуваємо, що справу в цей спосіб потрактовано на цілій Волині.

Повищий обіжник і коментар подаємо до публичного відома, як зразок метод, стосованих у кожній ділянці волинського життя.

—о—

В 10-ліття Української Господарської Академії в Подєбрадах.

Львів, 13. травня 1932.

В Чехословаччині, в історичному чеському місті Подєбрадах, недалеко Праги, вже десять літ працює з успіхом єдина вільна українська висока політехнічна школа — Українська Господарська Академія. Саме 16. травня ц. р., в десятиліття Академії, відбудеться в Подєбрадах ювилейне свято, на якому будуть зроблені підсумки дотеперішньої праці У Г. А. та намічені шляхи дальшого її розвитку.

Чому Українська Господарська Академія найшла собі пристановище на чужині, серед чеського народу, а не на українських землях, пояснювати не треба. Кожному українцеві аж надто добре відома зла доля свого народу. Тому з тим більшим признанням треба поставитися до тої великої допомоги, яку чехословацька держава давала досі нашій Академії, а з тим і нашій національній культурі. Допомога ця тим цінніша, що з неї користала Академія в найтяжчій для нас історичній добі.

Завданням У. Г. Академії є підготовлення своїх слухачів до самостійної господарської та технічної праці, дослідчої, творчої, проєктної, організаційної, виконавчої та адміністративної у всіх галуаях аґрономії, лісівництва, технольоґії, межової справи, гідротехніки, економіки, статистики та кооперації. Академія поставила собі за мету своїми науковими дослідами та мистецькою працею підтримувати розвиток наук та умінь і дбати про технічний, сільсько-господарський та промисловий поступ українського народу.

Відповідно до обсягу навчання Академія ділиться на три факультети: 1) аґрономічно-лісовий, 2) економічно-кооперативний і 3) інжинірський. Факультети розпадаються на окремі відділи та підвідділи. Всіх катедр при Академії 59 а крім цього для чужих мов істнують самостійні лектури. Курс навчання в Академії 4-річний і складається з 8 семестрів.

З наведеного вище бачимо, що У. Г. Академія в Подєбрадах є високо-шкільною організацією політехнічного типу. З менту заснування Академії (16. V. 1922) вступали до неї не лише ті українці, що перебували в межах Чехословаччини, але також українська молодь з Польщі, Румунії, Болгарії, Югославії, Австрії, Німеччини, Франції, Латвії, Туреччини й ін. держав. Крім осіб української національности, з яких складається основна маса студентства Академії, у складі слухачів були і нині ще є в невеличкій скількости особи інших національностей, як білорусини, жиди, чехи й ін. Прийом до Академії нових слухачів відбувався шість разів. За шість прийомів записалось до неї 786 осіб, при чому по факультетах розподілялося студентство майже рівномірно. Одноразово мала Академія найбільше слухачів у 1926—27 році, а саме 613. Після припинення нових прийомів число слухачів щороку зменшується. Нині в Академії є ледви 108 дійсних слухачів.

Цікаві дані маємо про тих слухачів, що закінчили Академію з титулом інжиніра. Таких інжинірів випустила Академія до осени 1931 року 474. По фахах вони діляться так: інжинірів-аґрономів 105, інжинірів-лісовиків 79, інжинірів-технольоґів 49, інжинірів-гідротехніків 93, інжинірів-економістів 148. З числа економістів спеціялізувалися: на кооперативному відділі 36, на статистичному 20, на банково-комерційному 36, на промисловому 22, на відділі місцевого самоврядування 31, на відділі консульської служби й

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 15. ТРАВНЯ 1932.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Примхи поезії.

1. Що таке поезія?

Із усіх родів літератури наша поезія найшвидше зрівнялась формально з европейською. Від суспільницької романтики перескочила вона за 20 літ ріжні модні напрямки через символізм аж до футуризму з усіма його нащадками. Роля форми в поезії настільки всевладна, що навіть така поезія як наша, де досі панує погляд, що найсильніші акорди добуває поет, коли проголошує ідеї, — навіть така поезія йде сліпма за формою, наслідуючи зовнішні її ознаки.

Від ґрафічного рисунку віршобудови до образів накопичених, наче слова, що повилітали із картотеки, і до експериментів із ономатопеїчною мельодією, наші поети змагались із формою. Ідей не хибувало їм ніколи; те, що вони казали у щоденній товариській дискусії і що могли повторити у якійнебудь прилюдній промові, кидали в строфу.

Так попадали вони у продуви ідей і форм. Неодна майстерно збудована строфа нагадує наймодернішу машину, яку вводять у рух не електрикою, а соломою. Позія — найхимерніший рід творчости; володарі в її світі це не фільософи та діячі, не представники фізичної та духової сили, а мрійники із дитячою уявою, нерідко із дитячим мозком, розніжнені чудаки та сновиди.

Ґете, Кардуччі, або Сюллі-Прюдом не стають більшими поетами при помочі всього свого світогляду, ніж молодечі, незрілі Ґайне, Мюссе, Кітс, Бернс, Новаліс, Лермонтов. Скільки разів В. Гюґо, Міцкевич або Франко доводять нас до пересердя, коли починають намагати у поезії псевдо-фільософією?

Поезія — царина тих наскрізь особистих вражінь, що їх не можна передати безпосередньо при помочі ідей. Там, де мова з усіма своїми засобами вирізьбленого слова — вишліфованого в ляборaторіях фільософів і учених і витертого з усіх боків у щоденнім суспільнім обороті — почуває себе безсильна передати те, що відчуває одиниця, саме нині, в такім-то середовищі, під впливом таких-то зовсім своєрідних спонук, саме там починається світ поета.

Цей світ свобідніший, ніж усі інші, залежний тільки від уяви одиниці, має теж свої умовности та закони. Та ці умовности і закони творять самі поети. Віршобудові 14-рядкового сонету, розмірові гексаметра або александрина не відповідає ніяка зовнішня дійсність; усі закони поетики це виведені ex post узагальнення на підставі якоїсь кількости творів, що своєю раз вибраною формою розбуджували впродовж якогось часу вражіння своєрідної екзотики, завішеною, наче міст зітхань, над каналом буденщини. Поети з однаковою свободою приймають найдену своїми попередниками готову схему форми, як і відкидають її — шукаючи нової мельодії.

Як це не дивно, а суперечка кожної доби за нові ідеї в літературі це боротьба за нові форми поезії. З літератури кожної доби залишається тільки те, що є в ній поезією.

Поезія — своєрідна музика слова. Ритм, строфа, мельодія не вичерпує її суті. Слово приносить зі собою неминуче світ конкретних образів, які перекладаємо на загальні поняття. Спроби зробити з поезії музику кінчались не інакше, як спроби зробити з неї фільософію

На дні поезії лежить потреба ритму. Ритм не мусить мати подобу строфи. Маємо численні прозові твори, ближчі до поезії, ніж вірші у різьблених строфах, із мельодійними римами. Деякі сторінки Мирного, Коцюбинського, поема прозою Стефаника „Моє слово" мають більше поезії, ніж увесь „Мойсей" Франка. Ідею провідника народу, що веде нарід до Обіцяної Землі треба би перетворити на низку могутніх картин, щоби вона мала в собі силу змагання великої одиниці з суспільністю. Щодо форми, то Франко аж скінчивши „Мойсея" найшов її, коли написав заспів у різьблених терцинах.

Ані на підставі досвіду, ані апріорно не можна ставити тези, що фільософічні та суспільні ідеї не мають права вступу до поезії. Зате й досвід і теорія поетичної творчости погоджуються, що поет мусів би так само ніжно відчувати нюанси ідей, як володіє формою, щоби не відобрати фільософічним і суспільним ідеям тої глибини, яку мають вони у своїй царині — у фільософічних і соціольоґічних студіях. А саме це важко. Ще важче переконати критиці про це поетів, яких основною психольоґічною рисою є неспроможність думати абстрактно.

Кожна ділянка творчости як і одиниця розвивається якнайкраще, коли свідома меж своєї спроможности; віршована фільософія тратить усю силу, не маючи змоги дати аналізи понять; віршована музика могла би позбутись усіх слів, без шкоди для своєї глибини. Поезія це не сама віршована музика. Вона живе примхою думки, що хоче розлитись в акорді і акорду, що залишає тремтіння невисловленої думки

——

торговельної агентури 3. З того бачимо, що Академія дала українському народові біля пів тисячі інтелігентних, по европейськи освічених фахівців в ріжних галузей господарського життя.

На жаль і політичні і господарські обставини приводять до того, що далеко не всі бувші учні Академії стають потім до практичної праці на українських землях. Значна частина їх розходиться по цілій земній кулі, віддаючи своє знання і свою працю для добробуту чужих народів. По даним, зібраним на початку літа 1931 р., випущені Академією інжинірі були розміщені на праці в 16 державах, а саме: в Чехословаччині (в тому числі і на Закарпатті) 189, у Польщі (включно з Галичиною, Волинню і т. д.) 185, у Злуч. Державах Північної Америки 14, у Франції 11, в Німеччині 6, на Вел. Україні 5, в Канаді 5, в Румунії 4, в Китаю 3, в Бразилії 2, в Аргентині 2, в Болгарії, Бельгії, Люксембургу, Латві та Швайцарії по 1. Одначе треба підкреслити, що інжинірі останнього випуску, здебільша не еміґранти, після закінчення Академії переважно повертаються до праці додому, себто на українські землі в Польщі.

При кінці варто ще зазначити, що наукова діяльність Академії дуже поважна. До кінця 1931 р. вийшло в Академії 2.146 друкованих аркушів тексту, що складають 229 окремих книжок, що правда, переважно літоґрафованих (157 кн.) та скриптів (35 кн.) Серед друкованих книжок особливу увагу звертають на себе „Записки Української Господарської Академії" (7 томів). Бібліотека Академії нараховує нині ок. 30,000 томів, які своїм змістом у 90 прц. відносяться до тих дисциплін, що їх викладають у школі.

В день ювилею Української Господарської Академії в Подебрадах складаємо і ми наш привіт її працьовникам та бажаємо, аби Академія перемогла всі теперішні труднощі і працювала дальше з успіхом на славу українського народу.

—o—

Японія зброїться.

„Інтернешінел Нюз Сервіс" повідомляє, що в англійських колах рахуються з можливістю поважного конфлікту на Далекому Сході між Японією і Радянщиною. Большевики концентрують свої війська на манджурській границі а рівночасно Японія приготовляється горячково на випадок конфлікту. Велика фірма зброї у Бермінгемі дістала від Японії замовлення на 100,000 крісів. В Ґлесґові будують торпедовець для Японії. З тогож міста відплив недавно корабель з муніцією, а в найближчому часі з англійських портів має відплисти до Японії 50 кораблів з воєнними матеріялами. Крім того японський уряд поробив поважні воєнні замовлення в інших краях, як в Австрії та Чехословаччині (Шкода). З Гамбурґа відплив перед кількома днями до Японії норвеський корабель з вантажем муніції.

Хто такий Ґорґулов?

ВБИВНИК ОТ. ГАРАБАЧА.

Вістка, подана у вчорашньому числі „Діла", що п. Степан Ференчук із Мокрян пов. Судова Вишня пізнав у фотографічній знимці Ґорґулова, більшовицького чекіста з Одеси, викликала серед широких кол нашого громадянства неабияку сензацію. Для точности цієї інформації зазначуємо, що п. Ференчук (він абсольвент гімназії й живе тепер на селі) пізнав у Ґорґулові чекіста, який розстріляв в Одесі от. УГА Олександра **Гарабача** (а не Горбачевського чи Горбача).

НАПРЯМ СЛІДСТВА.

ПАРИЖ, 13. V. ПАТ. На думку „Ле Матена" слідство, ведене в чеській Празі, має виказати, що Ґорґулов був радянським аґентом. Часопис зазначує, що вбивник Думера дістався до Чехословаччини за радянським пашпортом, коли тимчасом на основі його зізнань він, мовляв, бився в рядах білої армії.

БОЯТЬСЯ ЗІЗНАВАТИ ПРО ҐОРҐУЛОВА.

ПАРИЖ, 15. V. ПАТ. Слідство в справі Горгулова стрічається з великими трудностями.

Свідки, що можуть дати цінні вказівки, зізнають переважно дуже обережно й нерадо, так, що треба незвичайної слідчої зручности, щоби видобути якісь вискази, що кидають світло на вбивника і його життя. Допитувані особи переважно російські еміґранти, а як стверджує один париський часопис, хто знає звірства й порахункові засоби чекістів, той обережний з виявлюванням правди, яка грозить дуже небезпечними наслідками.

НЕ ҐОРҐУЛОВ, АЛЕ ЗОЛОТАРЕВ.

ПАРИЖ, 13. V. ПАТ. „Матен" оголосив сензаційне повідомлення про вислід доходження, переведеного в Гаврі. Один російський еміґрант заявив, що правдиве назвище вбивника Думера є **Золотарев,** імя Олексій. Він родом з тої самої козацької станиці на Кубані, що й згаданий еміґрант. Золотарев був свого часу більшовицьким комісарем на Кубані.

Бувш. полковник Єлісеєв, що командував 1918 р. полком, утвореним в станиці Лябінській, заявив, що Павло Ґорґулов ніколи не належав до його полку. Тому вбивник Думера збрехав, говорячи в слідстві, що в 1918 р. боровся проти більшовиків.

—o—

Боротьба з безробіттям в Америці.

ВАШИНҐТОН, 13. V. ПАТ. Президент Гувер обговорював з провідниками політичних партій, представниками конґресу і скарбовости плян, що має на меті боротьбу з безробіттям у Злучених Державах. На основі цього пляну фінансова корпорація, утворена для реконструкційних цілей, має бути уповажнена позичати поодиноким стейтам 300 міліонів долярів і має видавати під застав позички державним і приватним фабрикам на загальну суму 1200 міліонів. Задля цього, як довідується аґенція Райтера, корпорації мали признати право уділяти позички на загальну суму 1.500 міліонів долярів.

—o—

Радянщина готовиться до війни.

На основі інформацій „Ля Ліберте" радянські аґенти вештаються по цілій Европі і замовляють воєнні матеріяли. У В. Британії закуповують алюмінією, літаки, танки, шовк на бальони, сукно на однострої, вантажні авта, паровози, навіть уживані. Домагаються притім кредиту на 6—18 місяців.

У звязку з закінченням 5-літки замовили в Німеччині понад 500.000 металю. Більшовицькі аґенти глядять теж за фабричними машинами ріжного роду.

У Франції роблять спеціяльні замовлення на літаки. Металь закуповують у Берліні й цілій середній Европі. Навіть у Злучених Державах закуповують металі й воєнне знаряддя. Америка пояснює це загостренням радянсько-японських взаємин.

—o—

Свята — летючки й арешти.

(Допис з Тернополя).

Слідча тюрма при окружному суді в Тернополі від початку цього року переповнена політичними вязнями. Всі вони стоять під замітом приналежности до ОУН (Орґанізації Українських Націоналістів), котру поліція утотожнює з УВО (Укр. Військовою Орґанізацією), що, на думку поліції, має приготовляти повстання проти Польщі.

Свою акцію на терені північного Поділля (повітв Тернопіль, Теребовля, Скалат і Збараж) веде після опінії поліційних знавців ОУН головно при допомозі летючок з підписом ОУН. Про ті летючки, їх зміст і здогадних авторів були свого часу численні згадки в українській пресі, а в „Ділі" в лютім ц. р. була навіть на цю тему окрема стаття посла д-ра Степана Барана з приводу арештувань у січні ц. р. в Тернопільщині, Скалатщині і Збаращині за розповсюднювання летючок з підписом ОУН.

Поліція йде ще далі. Вона твердить, що ОУН рішила розпочати і переводить вже індивідуальну терористичну акцію проти осіб, невигідних для її акції, і то як проти осіб, які мають стояти, на її думку, на услугах поліції, так і проти тих, яких вона підзорівае в угодових настроях, а яких вона рішила зглядити зі світа.

Доказом цього має бути скритовбийчий смертельний замах на громадського писаря Яна Марищака з Теклівки, повіт Скалат, котрого дня 29. березня ц. р. застрілено револьверовою кулею кріз вікно в його власній хаті і замах на званого з тернопільського процесу Василя Затирку у Вікні, повіт Скалат, котрого доконав дня 31. березня ц. р. Олекса Метельський на припорученя Павла Головда з Теклівки і Якова Пришляка з Вікна, членів ОУН. Як відомо, всі вони відповідали в днях 25. до 27. квітня ц. р. перед наглим судом в Тернополі та всіх трьох засуджено на шибеницю і дня 28. квітня ц. р. виконано вирок смерти на Пришлякові і Головді.

Як піднесено в акті обвинувачення проти Олекси Метельського і тов. перед наглим судом в Тернополі, ОУН рішила узброїти своїх членів для терористичних цілей в Скалатщині і в тій цілі вислала до Вікна, походячого з цього села студента прав львівського університету Василя Турковського з більшим транспортом револьверів і муніції. Турковський не доїхав до Вікна, бо дня 27. лютого ц. р. арештовано його на стації в Тернополі в часі переїзду зі Львова і при тій нагоді сконфісковано йому у нього валізу, повну револьверів і муніції. У звязку з його арештуванням арештовано негайно Теодора Панаса з Лешанівки, пов. Скалат, Павла Сталинка та братів Мирослава і Володимира Головдів (братів страченого Павла) — всіх з Теклівки, котрі досі сидять у тернопільській тюрмі під замітом приналежности до терористичної ОУН.

Вкінці на основі зізнань Олекси Метельського в слідстві і додатково на головній розправі перед наглим судом в Тернополі, що видав тоді багато молодих українців в Скалатщині і в Грималівщині, переведено безпосередньо перед нашим Великоднем масові арешти в скалатському повіті під замітом приналежности до УОН і всі вони тепер в тернопільській вязниці.

Як виказує практика останіх літ, ОУН розвиває свою „працю" летючками передовсім в часі різдвяних і великодних свят. Летючки — безмежно наївні своїм змістом, котрих авторами можуть бути ґімназійні учні, або навіть півграмотні люди — звичайно відбивані на циклостилі, мають фразу — „Нехай живе українська національна революція", а справді дітвацький зміст відноситься з правила до наших внутрішніх відносин. Не виключена тут, а навіть дуже правдоподібна, провокація з боку деяких відомих чинників не з нашого національного табору.

Так було і в часі цьогорічних великодних свят. В ночі з неділі на понеділок (з 1. на 2. травня ц. р.) розкинено в деяких селах тернопільського і теребовельського повітів коло цер-

ков, або поприбивано на деревах і хатах летючки, писані на циклостилі зі сакраментальним підписом ОУН. Такі летючки знайдено між іншими у Варваринцях, повіт Теребовля та в Ладичині і у Волі Мазовецькій, повіт Тернопіль.

Очевидно, поліція — як звичайно — розпочала урядування. До Варваринець стягнено багато поліції з Тернополя (поліцію мундурову і агентів) і з сусідних постерунків. Розпочалися труси і арешти. Дня 6. травня п. р. арештовано хлопців з Варваринець: 1) Йосифа Дзюка, сина Ісидора, літ 23; 2) Евгена Атаманчука, сина Анни, літ 17; 3) Олексу Горвия, внука Анни Бойко, літ 19; 4) Михайла Винничука, сина Микити, літ 18 і 5) Йосифа Шкамбару, сина Марії, літ 18 — всіх під замітом приналежности до терористичної ОУН через розкидування летючок (§§ 58 і 59, букви б) і ц) австр. кар. закону). Арештованих переведено на постерунок в Струсові, а відси скованих до арештів городського суду в Теребовлі. Там вони і досі.

Під тим самим замітом (розкинення летючок в Ладичині і у Волі Мазовецькій) арештовано Теофіля Дільного, сина Михайла, літ 21 з Мишкович, повіт Тернопіль, Богдана Мушку і Миколу Сиротюка з Микулинець і Осипа Фуртака, 25-літнього дяка у о. Михайла Світенького з Ладичина. Арештованих держали довший час на постерунку в Микулинцях, де переслухували їх поліційні агенти з Тернополя Зайонц і Лесик. Опісля відвезено їх на поліцію до Тернополя, а опісля передано до судової вязниці. І вони мають те саме, що і варваринецькі хлопці — ОУН — головну зраду та §§ 58. і 59. австр. к. з.

Зокрема щодо Богдана Мушки, то йому закидують, що він мав організувати варваринецьких хлопців, мав заприсягати Йосифа Шкамбару і передати йому до розкинення летючки.

Труси, переведені у арештованих випали у всіх негативно і вони покликують тепер свідків на своє алібі.

Характеристично, що разом з Дільним арештовано також поляка Яна Олексієвича, органіста з Микулинець, теж під замітом приналежности до ОУН, якого держали якийсь час у вязниці, а щойно тепер звільнили.

—o—

Signum temporis.

Української історії вчаться студенти поляки й жиди, тільки не українці!

В останньому числі „Нового Часу" з 14. ц. м. находимо листа до редакції **проф. варшавського університету Мирона Кордуби**, в якому читаємо м. і. таке:

„...Кілька слів про тутешню українську студентську молодь. Поляки за часів свого політичного поневолення дуже багато часу й енергії присвячували вивчуванню своєї рідної історії, знаючи, що вона дає тривкі підвалини для національної самосвідомости і характерности. Так само робили чехи. А свого часу у Львові на виклади Ом. Огоновського і М. Грушевського записувалися і ходили не тільки ті студенти, котрі готовилися на україністів і істориків, але й із інших фахів: математики, природники, правники, теольоґи. Я викладаю у Варшаві вже четвертий рік українську історію і маю пересічну авдиторію ок. 30 люда — поляків і жидів. З українців ходить тільки 3-х фахових істориків. Всім іншим виклади з української історії зовсім нецікаві і байдужі, хоч **незнання рідної історії, як я нераз мав нагоду переконатися, у загалу наших студентів просто жахливе.** В другім році своїх викладів я прохав професорську Раду Гуманістичного Факультету дозволу викладати в українській мові. Рада зразу згодилася, але коли виявилося, що на виклад записалося 57 поляків і жидів, а тільки 4 українців — хоч „Українська Студентська Громада" числила тоді до сотки членів — прийшлося мені зректися свого наміру і вести виклади по польськи".

Здається, що до тих виводів українського професора важко додати будь-який коментар. І сумно і прикро...

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·86·00—8·86·50, канадійський долар 7·90·00—7·92·00 чеська корона 0·26·50—0·26·75, австрійський шілінг 1·05·00—1·10·00, румун. лей 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·35·00—0·35·20, швайцарський франк 1·73·00—1·73·50, фунт штерлінгів 33·80·00—34·10·00, радянський червінець 0·00—0·00, німецька марка 2·12·50—2·12·60.

Що буде з райхстаґом?

БЕРЛІН, 13. V. ПАТ. Конвент сеніорів відкинув внесення на скликання райхстаґу на пятницю або на 19. травня ц. р. Найближче пленарне засідання президент Лебе визначить правдоподібно на 6. червня ц. р. Націонал-соціялісти внесли скаргу проти віцепрезидента поліції Вайса за те, що ввів поліцію на салю нарад райхстаґу. Наради конвенту сеніорів були незвичайно бурливі. Гітлерівські посли Фрік і Штрасер стали явно в обороні гітлерівців, що викликали інцидент в парляментарних кульоарах, жалуючи, що райхсбанерівця Кльоца не вбили.

—o—

За уступлення Ґренера

БЕРЛІН, 13. V. ПАТ. Президент Гінденбурґ виїхав до Найдек, де проведе відпустку. Рішення в справі димісії міністра Ґренера дожидають аж після його повороту. В парляментарних колах кружать суперечні поголоски. Ґенерали Шляйхер і Гамерштайн мали звернутися до Гінденбурґа, просячи послухання. Димісію Ґренера попередила довга конференція канцлера Брінінґа зі згаданими ґенералами, що виступали з ультіматум, яке домагається усунення Ґренера у звязку з його заявою в райхстаґу. Дуже поважні політичні кола уважають уступлення Ґренера першим виломом в уряді Брінінґа, що отвирає дорогу національній опозиції до здобуття влади.

Найшли дитину Ліндберґа.

СЕРЕД ЛІСНОЇ ГУЩАВИНИ.

НЮ-ЙОРК, 13. V. ПАТ. Тіло Ліндберґової дитини, якого ідентичність стверджена завдяки одягові, найшли в лісі Говпвел серед гущавини, оподалік посілости Ліндберґа.

ОСТАВСЯ ТІЛЬКИ КІСТЯК.

ЛЬОНДОН, 13. V. ПАТ. Найдення неживої дитини Ліндберґа викликало в Льондоні величезне враження. Часописи подають подрібний опис глядань, що тревали 73 дні і скінчилися несподіваним вислідом. Звертає увагу факт, що неживу дитину найшли вже в середу в год. 3-ій попол. у віддалі тільки 4 миль на схід від посілости Ліндберґа, доказ, що глядання не були досить старанні в найближчій околиці.

Найшли тільки кістяк, що мусів там лежати вже віддавна. В черепі дитини є діра величини шілінґа. Кістяк був укритий під листям, з лицем зaритим у землю, наслідком чого здеформованих рисів лиця годі розпізнати. Найшов його мурин Аллен, що возив з товаришами дерево і відійшовши трохи в глибину ліса, побачив малу людську ногу, яка виставала із землі. Відкопавши трупа, мурини повідомили про це поліцію. Лікарські досліди ствердили, що дитину вдарив хтось в голову твердим предметом та що труп розложився, находячись два місяці на воздусі.

ПІЗНАЛИ ДИТИНУ.

ГОВПВЕЛ, 13. V. ПАТ. Крім щілини в лівого боку череп найденої дитини має щілину з правого боку та невеликий отвір завбільшки шілінґа. Лікарі думають, що рана походить або від удару тупим предметом або могла повстати наслідком упадку дитини зі самоходу. Автопсія ствердила тотожність дитини не тільки з останків одягу, але й з розпізнання зубів та укладу костей. Два лікарі, що були при народинах дитини, теж ствердили її тотожність. Пістунка, якій показали трупа, пізнала теж деякі характеристичні познаки.

Шеф поліції полковник Шварцкопф заявив, що після віднайдення трупа будуть вжиті всі можливі зусилля, щоби викрити злочинців. Відшукають двох людей, що виступали як посередники в переговорах за віднайдення дитини. Місце, де найшли дитину, находиться біля дороги, що веде до головної нюйорської шоси, так, що люди, які шукали дитини, мусіли щодень туди переходити. Лінд-а жінка приняла вістку про найдення трупа з питомим їй самоопануванням.

ДЕМОНСТРАЦІЇ.

У ріжних містах Зл. Держав відбуваються демонстрації. Юрба домагається кари смерти для бандитів. Зачувати, що конґрес ухвалить новий закон про кару смерти за викрадання дітей. През. Гувер поручив поліції зробити все, щоби вбивника зловили.

Ліндберґи не хотіли піти глянути на трупа дитини, що є тепер у похоронного підприємця. Влада видала дозвіл спалити трупа Ліндберґової дитини.

З судової салі.

За летючки.

Перед львівським судом відбулася розправа проти студ. політехніки Миколи Атаманюка, якому акт обвинувачення закидав, що 12. лютого ц. р. підчас панахиди за бл. п. Басарабову розкидав на подвірі Юра летючки УВО.

Обвинуваченого засудили на 6 місяців вязниці без відложення кари. Боронив д-р Старосольський.

Під закидом побиття професора та приналежности до нелеґальної орґанізації.

Перед львівським судом почалася в пятницю розправа проти кількох українців, ґімназійних учеників, яким акт обвинувачення закидає що побили проф. Клапоущака та за приналежність до тайної орґанізації. Проф. Клапоущакові шк. влада поручила була перевести слідство в звязку зі „смердючкою", яку хтось кинув підчас поранку з нагоди імянин президента Мосціцького. Коли проф. Клапоущак 11. квітня 1930 р. вертався до хати, на нього напали якісь молоді люди та побили боксерами. У звязку з побиттям поліція викрила, що бувш. ґімн. ученик Байтала зорґанізував т-во нац. молоді „Чорна Сотня", якої завданням було приготовити повстання на Рад. Україні. Байталі вдалося приєднати як членів до згаданого т-ва Вол. Бернацького, Вол. Горбая, Мих. Копача, Йос. Олексу, Ол. Долгого та Вол. Салабана. Підчас слідства поліція ствердила, що Байтала зорґанізував напад на проф. Клапоущака разом із Й. Гейвасом, Й. Василиною.

Прокуратура обвинуватила Байталу та Гейваса в нападі на проф. Клапоущака, а інших 6 у приналежности до тайної орґанізації. Всі вони крім Гейваса засіли на лаві обвинувачених. Присуд западе в суботу. Боронять адв. д-р Старосольський, д-р Евин і д-р Паньківський.

—o—

НОВИНКИ

— **Засідання Української Парляментарної Репрезентації** відбудеться у Львові в домівці Народньої Канцелярії у вівторок, 17. травня ц. р. від 11 год. перед пол. Присутність усіх обовязкова. **Президія.**

— **Театр ім. І. Тобілевича**, що є одночасно Театром Української Кооперативи у Львові, і має найкращий ансамбль із усіх наших театрів, дає саме тепер свої вистави у Збаражі до дня 17-го ц. м., після чого переїзджає на кілька вистав до Теребовлі. Маємо лист у редакції, що артисти цього театру нарікають, що в деяких містах наші громадяни відмовили їм гостини в їхнім домі, тому, що інша трупа, яка переїзжала перед ними, не лишила за собою добрих споминів. Бували випадки, що з хати деяких громадян пропали деякі дрібнички. Артисти „Театру ім. Тобілевича" настільки відомі, що наше громадянство не повинно би робити їм кривди недовірям, з яким має право ставитись до деяких мандрівних труп, не найкращої слави.

— **Ювилей театру Теодори Руденко.** Цей наш народній театр, що від 10 літ обїзджає головно польські міста, святкує дня 15-го ц. м. роковини свого заснування ювилеєм у м. Молодечно, на Виленщині. На ювилейну виставу вибрана песа „Ой, не ходи, Грицю". Слід при цій нагоді згадати, що цей ансамбль має дуже свідомі національно одиниці, які передплачують кілька наших часописів і постійно купують ріжні книжки, а навіть із свого скромного заробітку пересилають жертви на рідні установи. Згадана акторська трупа має девятеро дітей і живе як одна велика рідня. Явище між нашими театрами, як на нинішний час, небуденне.

— **Розвязання міської ради в Рівному.** Волинський воєвідський уряд виступив з внеском до міністерства внутрішніх справ про розвязання ради міста Рівного. За підставу до розвязання подано нездібність ради вести працю. Рада від двох років працювала в неповному компл еті, власне через те, що виступили з неї поляки, які не мали більшости, а в положенні меншости працювати не хотіли.

ВІДГУКИ ДНЯ.

З нагоди зїзду інж...

Далебі не знаю, як це чужинецьке слово скінчити. Така в нас у цій справі розбіжність думок, поглядів і „кутиків мови", що найліпше ще сказати: інж і три крапки.

В неділю, 15. ц. м. ц. р. відбудеться перший загальний зїзд українських інж... Зїдуться у Львів делегати інж. організацій і гості (навіть з Америки!), відбудуться наради, екскурсії, реферати і комерси, а вкінці інж-ревія у „Цвіркуні".

Після того всього — ясна річ — зїзд скінчиться і інж... розїдуться.

Читаючи програму зїзду не бачу там одної точки: „Усталення назви нашого професійного титулу".

Можливо, що це ввійде в „Евентуалія", але можливо, що ні, бо жаден інж... ніколи не пише цілого свого титулу, тільки три перші букви і крапку.

Тому я позволю собі забрати голос у цій справі, може воно хоч тим способом увійде евентуально до „Евентуалій".

Втерлися в нас різні назви на інж...: інжінер, інжинір, інженір, інженер.

Перед війною папувала тільки одна назва: інжінер, але це були часи, коли інжінерів треба було шукати зі свічкою. Люди родилися, жили і вмирали не бачивши на очі віодного власника цього дивного титулу.

По війні справа змінилася до непізнання. Число інжінерів, подібно як докторів музики, обільшилося щонайменше вдесятеро. Стали виходити фахові станові журнали та часописи, а тим самим спопуляризувався і професійний титул.

Біда тільки, що спопуляризувався в ріжних видах, а як має бути правильно — Бог святий знає.

З чотирьох вичислених проєктів кожний має своє „за" і проти", тому й вибрати найліпший дуже тяжко. Заходить небезпека, що зїзд готов вибрати найгірший, себто: інженер, бо вже й часопис, виданий з нагоди зїзду має цей термін.

На мою думку справу можна вирішити компромісово.

Відома річ, що право до інж. титулу мають нині не тільки люди, що вчилися будувати дороги, мости і машини, є крім них ще лісники, агрономи та рахунковці.

Можеб так:

техніки — інжінери,
лісники — інжинірі,
агрономи — інженіри,
рахунковці — інженери...

Тоді відразу пізнати хто, а „куток мови" ні пари з уст.

А як ні, то всі чотири спопуляризовані терміни викинути, а прийняти якийсь новий.

Наприклад: інжунури — і годі!

Галактіон Чіпка.

— **За збезчещення малолітних дівчат.** Перед апеляційним судом у Львові розпочалася двоєнна тайна розправа проти народнього вчителя Францішка Гонтиля з Вари пов. Березів, якому прокураторія закинула збезчещення 31 малолітних шкільних дівчат. Окружний суд у Синоці увільнив був обвинуваченого від вини та кари. Наслідком відклику прокуратора справа перейшла до апеляційного суду. Обвинувачений боронить сам.

— **Залізнича катастрофа.** З виленського пограниччя повідомляють, що на залізничій лінії Мінськ—Негорелоє біля Узунова вискочив із шин особовий потяг. Вісім вагонів упало з насипу. Зпід розбитих вагонів витягли 3 трупи і 6 тяжко потовчених.

— **Пересторога для інших.** В селі Берегах пов. Самбір 10-літній Петро Дмитрів бавився найденим артилерійським запальником, який ексльодував і урвав йому долоню. Жертву необережности відвезли до самбірського шпиталю.

— **За заворушення перед гром. урядом.** Перед окр. судом в Королівській Гуті відбулася розправа проти 34 осіб за участь в заворушеннях перед громадським урядом в Ожегові. 17 обвинувачених засудили на вязницю від 1 до 8 місяців, решту увільнили.

— **Летунська катастрофа** склалася під Лодзею. Два летунські інструктори з Торуня сержант Кармінський і плютоновий Пасічинський вистартували 12 ц. м. до пробного лету на апараті типу Анріо. Коли находилися на висоті 30 метрів, вибухла бензина наслідком дефекту мотору. Апарат спалахнув вогнем і впав на землю, де в кількох мінутах згорів до тла. Зпід останків апарату добули вже спалені на вугіль тіла обох пільотів. — Подібне нещастя сталося біля Льондону, де погибло 3 старшини і 4 тяжко ранені. — Коло Ціріху згинуло двох летунів.

— **Голодівка у вязниці.** Кількох політичних вязнів, що відсиджують кару у брідській вязниці, розпочало голодівку, що триває 6 днів.

— **Комуністи й безбожники.** З ріжних місць Волині доходять вістки про чинні виступи комуністів і сельробів-безбожників підчас останніх Великодніх свят. У с. Любчу підчас великодньої процесії довкола церкви комуністи співали Інтернаціонал, заглушуючи церковний хор. У другому селі стіни церкви списали комуністичними гаслами й т. п.

— **Засуд вбивника Грабовського.** 11. листопада м. р. пшодовник поліції Ф. Кравчак кількома вистрілами з револьвера вбив відомого діяча з „Визволення" Ст. Грабовського, кандидата до сойму. Вбивства доконав на ст. Киверці, в домі небіжчика. Луцький окружний суд 6. травня ц. р. засудив Кравчака на 8 років тяжкої вязниці.

— **Бандитизм.** До мешкання Давида Айдмана в Підбережу пов. Долина вломилися в ночі озброєні й замасковані бандити. Порізавши ножами Айдмана, його жінку та доньку, зрабували під загрозою зброї 300 долярів та інші річи й втікли. Поліція глядає за бандитами.

— **Смерть епілептика.** Коваль Дмитро Кушлик, занятий при копальні нафти „Густав" у Бориславі в приступі епілептичного нападу упав головою в кадь біля кузні і втопився.

— **Як їздять на Волині.** На шляху між Рівним і Корцем повінь попсувала міст на Горині. Справа, як для Волині, не дуже спішна! І до останнього часу вози й автобуси перевозяться через Горинь на поромі й дальше вже їдуть собі звичайним способом, на власних колесах.

— **Загадочний труп.** Підчас ремонту дому б. П.К.У. в Ковлі знайшли в підземеллі завинено в простирало трупа жінки. Таємничим трупом зайнялася поліція.

— **Вбивства й напади.** В ночі з 3 на 4 ц. м. на залізничому шляху Ковель—Сарни невідомі злочинці вистрілами з револьвера вбили залізничого доворця. Тої ж ночі поліціянт Павлішек побачив три чорні сильветки, що розкручували залізничу зворотницю. На заклик піднести руки вгору, невідомі дали кілька вистрілів з револьвера, тяжко ранячи Павлішека.

— **Згорів університет.** На університеті у Валенсії вибухла 12 ц. м. вечором пожежа, що швидко поширилася на великі розміри. Хоч пожежна сторожа вжила всіх можливих ратункових зусиль, будинок згорів до тла.

— **Наслідки повітряної труби.** З Індії повідомляють про страшну повітряну трубу, що знесла з лиця землі одно село біля Алягабаду. Ані один дім не остався на місці, а більшість будинків кинуло на купу кількасот метрів дальше. Ані один мешканець села не вийшов цілий. Кількадесять людей вбило, а кількасот потовкло лекше або тяжче. Щезло ще кільканадцять людей, що находяться певно під купою румовища.

— **Смілий моряк.** До пристані в Буенос Айрес причалив яхт „Лег", на якому аргентинський моряк Віто Думас відбув сам один подорож крізь Атлянтійський океан. Подорож тревала 121 днів, з чого 78 днів припадае на властиву плавбу, а решта на постій в пристанях. Яхт має 11 метрів довжини і півтретя метра ширини.

— **Невдалий заговір.** З Льондону повідомляють, що в столиці Австралії поліція викрила заговір, який мав на меті замах на президента Нової Південної Валії, соціяліста Лянга. Зорганізувала його антикомуністична організація „Нова гвардія". Заговірники хотіли захопити премієра, секретаря кольонії, комісаря поліції та кількох вищих урядовців і так довго держати їх у вязниці, доки не зміниться уряд. Після тієї зміни увязнені мали відповідати перед судом за державну зраду.

— **Заходом Українського Наукового Інституту** в Берліні відбувся 13 ц. м. виклад д-ра Б. Крупницького на тему: Проекти поділу Польщі в роках 1709—1711.

— **Мистецька вистава у Львові.** В неділю, 15 ц. м. передпол. відбудеться в Палаті Штуки у Львові (площа Східних Торгів) відкриття сальону львівських мистців. В сальоні бере участь поверх 60 малярів, різьбарів і графіків. Виставка буде отворена щодень від год. 10 до 19. Доїзд трамваями ч. 11.

— **На карти „Рідної Школи"**, звільняючі від алькогольних напитків з нагоди Великодня, зложили (в зол.): Громадяни (-ки) з Бібрки: д-р Я. Дудикевич, д-р Р. Кульчицький, д-р І. Венгльовський — по 5, д-р І. Рижій, І. Коцюмбас, Р. Кулинич, І. Гупало, І. Возняк, М. Базюк — по 2, і 4 громадян нижче 2. З Калуша: нотар О. Дідицький — 5, Бачинський Адам — 3, Т. Бариш, д-р М. Воробець, С. Загаєвич, О. Курдидик, П. Мигович, д-р М. Рожанківський, Я. Рубчак, М. Строніцький, К. Трощ, д-р з Левицьких Земоракова, С. Чорпітова, І. Мандрик, П. Павлишин — по 2, один громадянин нижче 1. З Кропивника: о. Гр. Дякон 2. Зі Станькової: Т. Сімків — 2. Хто дальший?

—о—

З театру.

Великий Театр: „КАРМЕН", опера Бізета. Виступ **В. Вермінської.**

Виступ княгині Ванди **Вермінської** у титуловій партії був величезним успіхом як під голосовим, так іще більше під сценічним оглядом. Її Кармен — то справді демонічна жінка, якій — кожний мусить у це вірити! — ніхто й ніщо не в силі опертися, жінка, що грається з смертю, подібно, як зі своїми любчиками, поки квіткі не згине з руки одного з них, який вбиває її з безмежної любови й розпуки, що вона проміняла його за іншого. Креація Вермінської під кожним оглядом першорядна, опрацьована і простудіювана до найменших подробиць; голос її вирівняний, з прегарним тембром, тому не диво, що захоплена авдиторія засипувала її гураганом оплесків.

Другий гість, молоденька Божена **Яронська** (Мікаеля), запрезентувалася якнайкраще. Голос її гарний, свіжий, мягкий, співачка орудує ним легко, особливо в переходах від піяніссімо до фортіссімо, а до того зверхній її вигляд дуже приманчивий. Треба їй іще тільки праці в напрямі вишколення сценічної гри.

З мущин можна піднести однаково обох головних виконавців, **Чарнецького і Моссаковського.** Оба імпонували силою своїх голосів, при чому перший був найкращий в моментах драматичних, а другий імпонував ще й прегарною барвою свого вирівняного у всіх тонах барітону. З інших виконавців варто ще відмітити дуже добрих голосово **Поповичівну і Романовського.**

Диригував дир. Должицький. Саля була випродана до останнього місця. **І. Н.**

Театр Ріжнородностей: ВЕЧІР К. КРУКОВСЬКОГО.

Казимир Круковський — це найпопулярніший і безперечно найкращий сучасний польський гумурист — пісоньkар і монольогіст. Він створив особливий комічний тип польського жидика „Льопка", який став центральною фігурою варшавських театрів, ревій і кабаретових сценок. Свою славу Круковський безумовно завдячує у половині авторам текстів його мональогів і пісоньок, у першу чергу поетам Тувімові і Гемарові. А проте другу половину свого успіху він виповнює ущерть власним безумовно феноменальним талантом: проста і дискретна, але одночасно надзвичайно маркантна характеризація (завжди та сама), незрівняна інтерпретація у голосі, міміці і жесті, врешті подиву гідна память — роблять справді з Круковського першорядного артиста у своєму жанрі. В текстах його останніх пісоньок і мональогів звертає увагу щораз сильніше підкреслювана опозиційно-політична сатирична нута. Дотепи на тему істнуючого режиму викликують бурю оплесків і свідчать про настрої публики. Партнери Круковського, пісонькарка Карнеро (невеличкий, але милий голос) і блідий Рапацький — були лише декорацією для Круковського. Театр Ріжнородностей тріщав від натовпу публики, яка волїє 2 години безжурного сміху від 4-ох годин трагедії. — **Ік.**

—о—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Володимир Дроздовський, лікар у Новім Селі упокоївся дня 9. травня 1932. В. Й. П.!

—о—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11.V. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 4·00 зол., за літру молока 23—24 сот., літру сметани 1·20 зол., сироватець 3·40.

Ширіть наш часопис!

СПОРТ.

Україна — Ревера.

В неділю, 15. ц. м., відбудуться на грищі Сокола-Батька в год. 16-ій змагання за мистецтво А-кляси між Україною і станиславівською Реверою. Сподіємося, що єдинацятка України доложить усіх сил, аби зрегабілітуватися за дотеперішні невдачі і вперше в цьому році зійти з грища переможцем. В год. 14.15 зачнуться змагання за мистецтво Б-кляси між Україною II. і Погонею II.

Україна — Гасмонея.

Перші цьогорічні змагання старих суперників, які не мали щастя стрінутися в одній групі розгривок за мистецтво, відбудуться в понеділок, 16. ц. м., в год. 16.30 на грищі Гасмонеї (Личаків-Кривчичі). В год. 15. попередять змагання дружин молодших.

Хто переможе на спортовій весняній Сокола IV?

Програму спортової весняники виповняють змагання: год. 2-а УРСК. — Дніпро, коп. мяч; год. 3.30 перегляд та привіт дружин учасників: Сокіл-Батько, Стріла, Сокіл III., Плай, Сокіл-Клепарів, УССК та Сокіл IV; год. 3.45 біги 1500, 100 та 50 м.; год. 4-а Сокіл (Клепарів) — Сокіл IV, коп. мяч; 5.30 УССК — Плай (відб. жін.); год. 5.30 Стріла — Сокіл IV (відб. жін.); год. 6-а Сокіл-Батько — Сокіл III. (відб. муж.); Плай — УРСК (відб. муж.); год. 6.30 УССК — Сокіл IV (відб. муж.).

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Львівський Український Театр „Цвіркун" (саля Реміснничої Палати, Стрілецька площа ч. 7):

Неділя, 15-го V., год. 4. попол. **„Гайда на літнисько".** Музична комедія в 2 частинах (13 точок) П. Сороки.

Неділя, 15-го V., год. 8. веч. **„Ревія ревій".** Вибір найкращих точок з усіх ревій у 3 частинах (18 точок).

Білети скорше купувати в Нар. Торговлі, а в день вистави від год. 10—12 передпол. і від 2—8 попол. при касі.

Великий Театр.

Субота, 14. V. год. 7.30 веч. „Чорне Ґето" (останній раз, ціни попул.).
Неділя, 15. V., год. 7.30 веч. „Кричи Китаю" (премієра).
Понеділок, 16. V., год. 3.30 „Чорне Ґето" (ціни попул.).
Понеділок, 16. V. год. 8. веч. „Тоска".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 14. V., год. 8. веч. Виступ Михайла Зніча „Гав-гав" комедія.
Неділя, 15. V. год. 3.30 попол. „Молодість шумить" (ціни попул.).
Неділя, 15. V. год. 8. веч. „Гав-Гав" (виступ Мих. Зніча).
Понеділок, 16. V. год. 3.30 попол. Ритмічний попис трупи Белі Кац.
Понеділок, 16. V. год. 8. веч. „Гав-Гав".

Театр Новин.

Субота, 14. V. вистава не відбудеться.

Кіна.

АПОЛЬО: „Право до кохання", „Парада ляльок".
КАСІНО: „Бастер Кітон жениться" „Казанова мимоволі").
КОПЕРНИК: „Проклін роду мандаринів" (Анна Мей Вон), „Інгейджі" екзотична фільма.
ЛЕВ: „Хам" (на осн. Ожешкової).
МАРУСЕНЬКА: „Проклін роду мандаринів" (Анна Мей Вон), „Інгейджі" екзотична фільма).
МІРАЖ: „Проф. Унрат".
ОАЗА: „Пісня про отамана".
ПАН: „Жінка на хресті".
ПАЛЯС: „Жінка та шпіон".
ПАСАЖ: „Король Конга".
ПРОМІНЬ: „На Сибір".
СОНЦЕ: „Поліцмайстер Тагеєв".
СТИЛЕВЕ: „Пісня про отамана".
УТІХА: „Зорина ескапада", „Пат і Паташон".
ХИМЕРА: „Циганські романси" (Бриг. Гельм, Шільдкравт).

Програма радіо.

Неділя, 15. V. 1932.

Ляйпціґ (259,3) 19.30 „Кармен" оп. Бізета, **Братислава** (278,8) 9.00 Богослуження, 17.50 Легка музика, 18.20 Словацький спів, **Мілано** (331,4) 21.00 „Ле Віл" оп. Пучінія, **Брно** (341,7) 11.00 Концерт муж. хору, **Штутгарт** (360,6) 19.00 „Бахове свято" авд. Блюма, **Гельсінгфорс** (368,1) 11.00 Спів, Ілля Кіяндер, 17.00 Тр. із церкви св. Івана, **Букарешт** (394,2) 10.45 Релігійний хор, 20.00 Симф. концерт, **Берлін** (419) 19.00 „Райнеке-Фукс" авд., **Білгород** (430,4) 11.40 Хор, 19.30 Оп. арії, 23.00 Циг. музика, **Стокгольм** (435,4) 16.30 Пісні, Анна Тібель, 21.50 Концерт творів Букстегуда, **Рим** (441,2) 20.45 „Чесна Зузанна" оп. Жільберта, **Прага** (488,6) 21.00 Вес. авд., 21.25 „Фальстаф" оп. Верді, **Відень** (517,2) 9.40 Хор віденських хлопців, 11.00, 12.00, 14.45 Концерт, 19.30 Пісні, Коломан Патакі, 20.20 „Дер айнзаме Вег" Арт. Шніцлера, **Рига** (525,4) 18.30 „Три мушкетери" оп. Бенацького, **Мінхен** (532,9) 19.05 „Аїда" оп. Вердія, **Будапешт** (550,5) 17.00 Мадяр. пісні, **Любляна** (574,7) 20.00 „Спокуса в долині св. Фльоріяна" оп. Бравніцара, **Харків** (937,5) 15.00, 16.00, 18.00, 20.00 Концерт, **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 14.00 Діточий театрик, 15.30 Юнгнікель читає свої твори, 19.00 Трансм.

Понеділок, 16. V. 1932.

Ляйпціґ (259,3) 20.00 „Юґенд ім Май" оп. Фаля, **Братислава** (278,8) 17.50 Гайднові сонати, **Бресляв** (325) 20.00 „Мадам Помпадур" оп. Фаля, **Мілано** (331,4) 21.00 Концерт Ант. Ґуарнієрі, **Брно** (341,7) 19.00 Словацький вечір, **Штрасбурґ** (345,2) 20.30 „Ля Петі Марі" оп. Лекока, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.20 Оп. дуети, **Букарешт** (394,2) 20.30 Гарфа, 21.20 Спів, Сербан Тасієн, **Берлін** (419) 19.30 „Веселі кумоньки з Уіндсору" комічна оп. Ніколяя, **Стокгольм** (435.4) 15.45 Пісні в супр. лютні, 17.00 Богослуження, 18.45 Хор, 21.00 Солісти, **Прага** (488,6) 22.00 Чеська музика, **Відень** (517,2) 19.10 „Фраскіта" оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 19.30 „Шехерезада" балет Римського-Корсакова, „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, **Харків** (937,5) 15.00, 18.00, 21.00, 24.00 Концерт, **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 11.30, 19.30, 20.15 Трансм., 22.50 Концерт, **Париж** (1724,1) 20.00 „Трубадур" оп. Вердія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 15. травня 1932.

12.10 Метеор. комунікат, 12.15 Симф. поранок, 14.00 Балачка для господинь, 14.20 Гармонія, 14.40 Ветеринарійні поради, 15.00 Нар. музика (Ловіцька капеля, спів), 15.55 Для дітей: „Що чувати в світі?", 16.08 Веселий фейл. „Як зелено", 16.20 Ситківкова стріча за Дейвісову чашу. Польща-Голяндія, 16.55 „Зелені Свята" відч., 17.10 Грамофон, 17.30 „Пані референдарева", 17.45 „Куток мови", 18.00 Концерт (орхестра, віольончеля), 19.00 Всячина, 19.25 „Мешк. реформа", 19.40 Комунікат т-ва плекання коней, 19.45 „Бюро для заключування подруж" авд., 20.15 Концерт, 21.55 Літерат. чвертьгодина „Перша спокуса", „Буря над бруком", 22.10 Твори давних мистців (скрипка, клявесин), 22.45.22.55 Спорт, 23.00 Танкова музика.

Понеділок, 16. травня 1932.

12.10 Метеор. комунікат, 12.15 Симф. поранок, 14.00 „Сінокоси", 14.20, 15.00 Музика, 14.40 „Прогульки, як метода образування", 15.55 Для старших дітей: Діяльог „Що чувати у звіринці?", 16.08 „Молодість Бетовена", 16.20 Акад. хор, 16.40 „Чудесні та чортівські казки румунів", 16.55 „Хрустальні печери в Кривчім на Поділлі", 17.10 „Історія легіонів", 17.25 Ситківкова стріча за Дейвісову чашу. Польща-Голяндія, 18.00 Концерт, 19.00 Всячина, 19.25 Три знаки запиту, 19.40 Комунікат т-ва плекання коней, 19.45 „Коминар і мельник" авд., 20.15 Трансм. оперетки „Чесна Зузанна", 22.15 „Польські чорти та страхи", 22.35 Спорт, 22.45 Танкова музика.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Прибиті тяжким горем з приводу смерти бл. п. д-ра Володимира Дроздовського, лікаря в Новім Селі, почуваємося до обовязку зложити щиру подяку всім, що вшанували память Покійного. Передовсім дякуємо Всч. Духовенству обох обрядів, а саме місцевому парохові о. Малюці за його пожертву при приготованні похорону, о. Деканові Копистянському з Клебанівки, лат. парохові о. Ориштовському з Кошляк, оо. крилошанам Красноперi зі Скорик, Вовковському з Богданівки, Луцикові з Пальчинець, Юрчинському з Добромірки, Петриці з Токів, лат. парохові о. Музиці з Токів, гр. кат. парохам о. Кисілевському з Гнилички, о. Захаркові з Медина і о. Савчакові з Шельпак за їх участь у похоронах, зокрема Всч. о. Юрчинському і Петриці за їх зворушуючі слова над домовиною Покійного. Крім цього дякуємо ВП. Ст. Каньському власн. дібр з Голотовок, Вп. д-рові Сеникові, Вп. Андр. Москалюкові, Довганеві, д-рові Моргенстернові за їх прощальні промови, хорові з Суховець під проводом п. Шурана, орхестрі з Гнилички і її організаторові Вп. д-рові Коколинському за звеличання сумного похоронного обряду. Вп. Пані Малюцовій за її труди і гостинність, вкінці цілому Громадянству Нового Села і округи за всі нам дуже дорогі та незабутні знаки привязни й пошани для Покійника.

Нове Село, дня 12. травня 1932.

Жінка й родина.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.